

Temat: **Słownikowe środki stylistyczne – powtórzenie.**

1. Zanotuj w zeszycie:

Słownikowe (leksykalne) środki stylistyczne – wyrazy zastosowane w utworze literackim, które pełnią funkcję poetycką:

● **Neologizm** – wyraz nowo utworzony zgodnie z obowiązującymi normami na podstawie słów znajdujących się już w obiegu.

W utworach poetyckich tworzone czasami specjalnie na potrzeby danego utworu, podnosi atrakcyjność wypowiedzi poetyckiej oraz nadaje jej oryginalne brzmienie.

● **Archaizm** – wyraz, konstrukcja składniowa lub związek frazeologiczny, które wyszły z użycia lub są postrzegane jako dawne.

● **Prozaizm** – wyraz lub wyrażenie z języka potocznego wprowadzony do tekstu poetyckiego.

● **Wulgaryzm** – wyraz będący dosadnym, ordynarnym nazwaniem zjawisk, mający swoje neutralne odpowiedniki.

● **Zdrobnienie** – wyraz pochodny oznaczający najczęściej rzecz lub osobę mniejszą od nazwanej wyrazem podstawowym.

Wyraża pozytywny lub lekko pogardliwy, ironiczny stosunek do danej rzeczy lub osoby, nadaje wypowiedzi zabarwienie emocjonalne, ujawnia życzliwość, sympatię albo ironię, w utworach wprowadza pogodną, wesołą atmosferę.

● **Zgrubienie** – wyraz pochodny oznaczający najczęściej rzecz lub osobę większą od nazwanej wyrazem pochodnym.

Wyolbrzymia, zdradza negatywny stosunek, niechęć, ironię, ale też może wyrażać żartobliwy stosunek lub sympatię.

Nadaje emocjonalny charakter wypowiedzi – zdradza nastawienie do danej osoby lub rzeczy.

2. W ramach utrwalenia wiadomości oraz cotygodniowych ćwiczeń z UTS wykonaj poniższe ćwiczenie:

Z podanych fragmentów utworów wypisz środki słownikowe:

„Gdy do Sali wszedł sejmowej z wielkim animuszem,

Gwałt uczynił pan Zagłoba białym swym kontuszem”.

Jan Lechoń, *Sejm*

„Matka Grakchów? Rzymska matrona?

„Propagandowe” nazwisko?

Nie, to tylko dobroć wcielona,

Zwykłe matczysko.”

Maria Pawlikowska – Jasnorzewska, *Zwykłe matczysko*

„ Życie na poczekaniu.

Przedstawienie bez próby.

Ciało bez przymiarki.

Głowa bez namysłu.

Nie znam roli, którą gram.

Wiem tylko, że jest moja, niewymienna.

O czym jest sztuka,

zgadywać muszę wprost na scenie.

Kiepsko przygotowana do zaszczytu życia,

narzucone mi tempo akcji znoszę z trudem.

Improwizuję, choć brzydzę się improwizacją.

Potykam się co krok o nieznamość rzeczy.

Mój sposób bycia zatrąca zaściankiem.”

Wisława Szymborska, *Życie na poczekaniu*

„Moje pizowierstwo,

wierszopistwo – wersotwórstwo.

Sporadyczne, acz

w większości przypadków

skuteczne.

Wierzenie

w tworzenie
słów przepoczwarzanie.”

Agnieszka Stefankiewicz, *Piszowierstwo*

„Pozostawiła nam każda z erek
A to skorupkę,
A to papierek,
A to zausznik jakiś
Lub broszkę,
Żebyśmy o niej wiedzieli troszkę.”

Ludwik Jerzy Kern, *Refleksyjka*

Neologizmy:

.....

Archaizmy:

.....

Prozaizmy:

.....

Zdrobnienia:

.....

Zgrubienia:

.....